دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین
معاونت بهداشت

Disaster& Exercise &Scenario

طراحی، اجرا و ارزیابی تمرین و تدوین سناریو

تهیه وتنظیم:
حمید گلناری
مدیر گروه مدیریت خطر بلایا و حوادث

بسم الله الرحمن الرحیم

ای نام تو بهترین سرآغاز

بی نام تو نامه کی کنم باز

Disaster Exercise workshop

در انتهای این کارگاه آموزشی از حاضرین انتظار می رود:

اهداف فراگیری

- ✓ نقش و جایگاه تمرین را در چرخه مدیریت بلایا تبیین نماید.
- ✓ اهداف برگزاری تمرین بلایا را شرح دهد.
- ✓ مفاهیم و اصطلاحات مرتبط با تمرین بلایا را تعریف نماید.
- ✓ انواع تمرین های بلایا را طبقه بندی نماید.
- ✓ انواع تمرین های بلایا را با یکدیگر مقایسه کند.
- ✓ مدیریت برنامه تمرین و مراحل چرخه تمرین بلایا را شرح دهد.
- ✓ فرایند گام به گام طراحی تمرین را بیان نماید.
- ✓ اصول نگارش سناریوی تمرین را بیان نماید.
- ✓ نحوه ارزیابی انواع مختلف تمرین بلایا را توصیف نماید.
- ✓ برنامه ریزی بهبود بعد از برگزاری تمرین بلایا را شرح دهد.

Disaster Exercise workshop

برنامه تحـــــول سلامت در حوزه بهداشت

planning?

- برنامه ریزی؟
- کشیدن طرحی برای دستیابی به خواسته ها
- راهی برای هدایت حساب شده عوامل خصوصاً انسان به سوی هدف و منظور

برنامه، استراتژیک و راهبردی است. اهداف سیاسی و راهنمای کلی هدایت را نشان می دهد.

برنامه، عملیاتی است. نقش ها، مسئولیت ها، وظایف و نحوه همکاری های بین بخشی و اعمال را نشان می دهد.

برنامه، تاکتیکی است. چه کسی، چه کاری، با چه ابزار و منابعی، چه زمانی و... را نشان می دهد.
پرسنل، تجهیزات، مدیریت منابع را نشان می دهد.

ارتباط بین برنامه ریزی استراتژیک، عملیاتی و تاکتیکی

مثال هایی از برنامه ریزی در زندگی

- برای رفتن به مسافرت، تا کنون برنامه ریزی کرده اید؟
- چه کسی تصمیم می گیرد کجا بروید؟
- تا کنون به مسافرت رفته اید و یادتان بیافتد که وسیله مهمی را نیاورده اید؟

مراحل نوشتن برنامه سفر تان کدام ها هستند؟

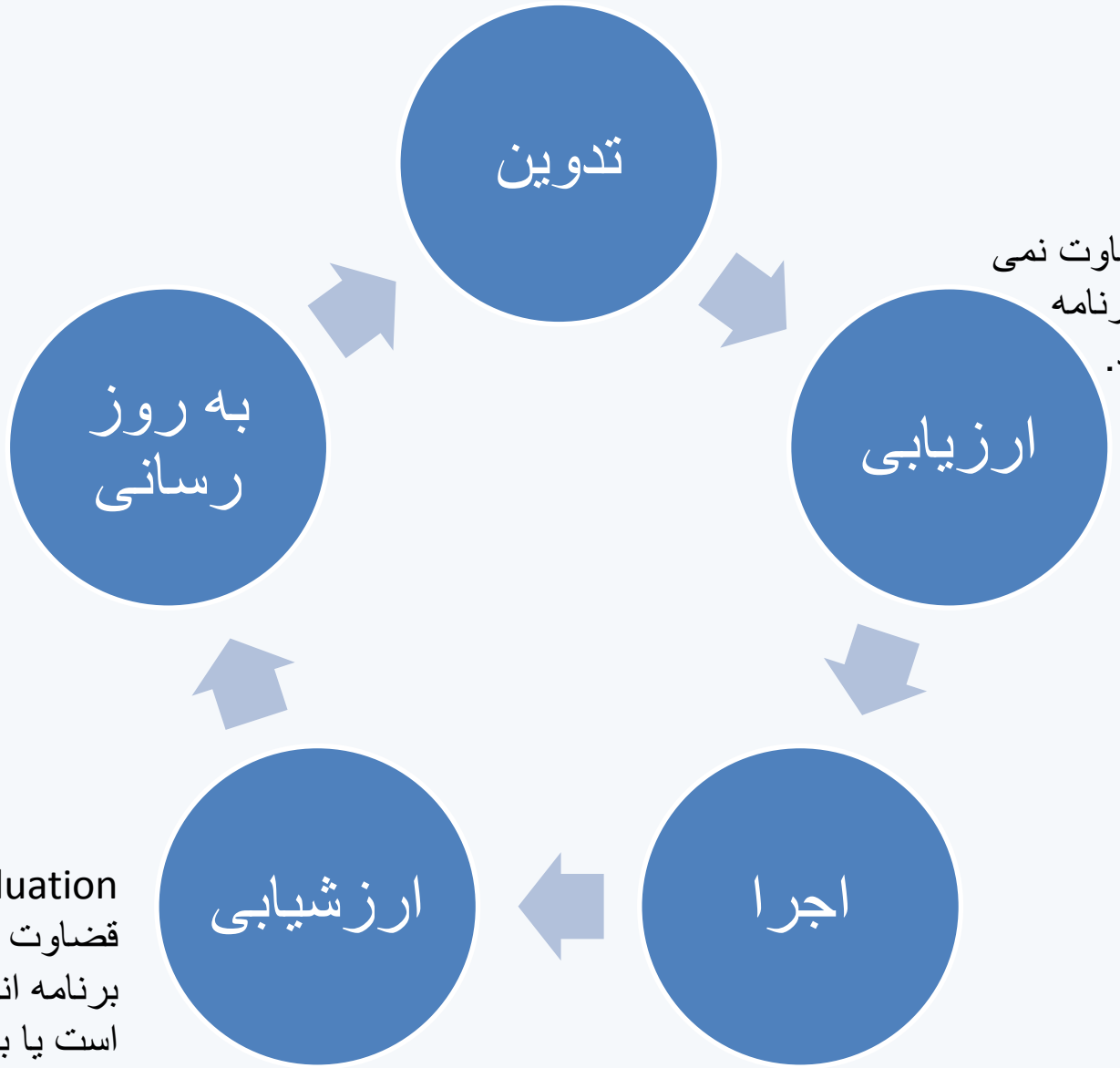
- امکانات چه دارید؟
- کجا بروید؟
- با چی بروید؟
- کی و چه فصلی بروید؟
- چی با خودتان ببرید؟
- اگر برنامه شما اجرا نشد، دلایل آن چه بوده است؟

مراحل برنامه ریزی عملیاتی برای بلایا ***operational planning***

- شناخت وضع موجود (حیطه، مخاطرات، آسیب پذیری، ظرفیت)
- آینده نگری و پیش بینی (تهیه سناریو، تعیین عملکرد، مدل سازی)
- تعیین و الویت بندی اهداف (ارزیابی و تحلیل خطر)
- تدوین راهبرد (استراتژی، قوانین و دستورالعمل ها)
- برنامه ریزی عملیاتی برای بلایا

مراحل ویرایش برنامه ریزی عملیاتی

Assessment
تخمین می زنیم. قضاوت نمی توانیم بکنیم. اوایل برنامه ریزی انجام می شود.

Evaluation
قضاوت می کنیم. اواخر برنامه انجام می شود. خوب است یا بد؟

What is EOP?

EOP

برنامه‌ملی پاسخ‌نظام‌سلامت در بلایاوفوریت‌ها

۱۳۹۴

نویسندگان:

علی اردلان، محمد جواد مرادیان، امین صابری نیا، محمود نبوی، حمیدرضا خانکه داوود خراسانی زواره، ناصر کلانتری، خسرو صادق نیت، محمد اسماعیل مطلق زهرا عبداللهی، احمد حاجبی، احمد کوشا، شهرام رفیعی فر، عزیزاله عاطفی سیامک سمیعی، محمود سروش، ابوالقاسم امیدوارنیا، محراب آقازاده، سید تقی یمانی شهرزاد والافر، فرزانه صادقی قطب آبادی، مینا مینایی، علی اسدی، محبوبه دینی حسین غلامی، فرشته فقیهی، حسن واعظی، محمد سرور، جعفر میعادفر، کتایون خداوردیان، بهناز رستگارفر، نرگس روحی، هما یوسفی، جواد سلطانی

با نظر: دکتر محمد حاجی آقاجانی، دکتر علی‌اکبر سیاری

با مشارکت:

کمیته های بهداشت و درمان کارگروه سلامت درحوادث غیر مترقبه

دبارتمان سلامت در حوادث و بلایا دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران

I.R.Iran National Health Disaster and Emergency Response Operations Plan

2015

Authors:

Ali Ardalan, Mohamad Javad Moradian, Amin Saberinia, Mahmoud Nabavi, Hamid Reza Khankeh Davoud Khorasani Zavareh, Naser Kalantari, Khosro Sadeghniat, Mohamad Esmaeel Motlagh Zahra Abdolahi, Ahmad Hajebi, Ahmad Kousha, Shahram Rafieifar, Azizollah Atefi, Siamak Samiee Mahmoud Soroush, Abolghasem Omidvarnia, Mehrab Aghazadeh, Seyed Taghi Yamani, Shahrzad Valafar, Farzaneh Sadeghi Ghotbabadi, Mina Minaie, Ali Asadi, Mahboobeh Dini, Hosein Gholami Fereshteh Faghihi, Hasan Vaezi, Mohamad Sarvar, Jafar Miadfar, Katayoun Khodaverdian, Behnaz Rastegarfar, Narges Rouhi, Homa Yousefi, Javad Soltani.

Supervised by: Dr. Mohamad Haji Aghajani, Dr. Ali Akbar Sayyari

In collaboration with:

Committees for Public Health and Medical Care, National Health Emergency Working Group

پس یاد گرفتیم که:

- به منظور ارائه یک پاسخ موثر، هماهنگ و سازماندهی شده به اثرات مختلف انواع بلایا و فوریت ها وجود برنامه های عملیاتی در شرایط اضطراری و فوریت ها (EOP) بسیار ضروری می باشد.

- اما باید توجه داشت این برنامه ها و سایر سیاست ها و دستورالعمل ها، اگر تمرین نشوند و به صورت عملی اجرا نگردند ممکن است در زمان اجرای واقعی دارای مشکلات و نواقصی باشند

- از این رو در چرخه مدیریت خطر بلایا و حوادث که شامل چهار مرحله پیشگیری، آمادگی، پاسخ و بازیابی میباشد، در مرحله **آمادگی** یکی از کارکردهای مهم و اساسی در جهت ارتقاء آمادگی برای مرحله پاسخ، برگزاری انواع تمرین بلایا می باشد .

برای آمادگی مراکز بهداشت در مواجهه با بلایا و

حوادث کدام را برگزار کنیم؟

مانور Maneuver

تمرین Exercise

؟؟

کدام یک؟

کارکردهای آمادگی در EOP

P1: هماهنگی‌های راهبردی با ذینفعان

P2: ارزیابی ایمنی و خطر

P3: تدوین EOP

P4: ذخیره‌سازی لوازم و تجهیزات

P5: آموزش پرسنل

P6: تمرین پرسنل

تعریف مانور

- **رَزمایش** یا **مانور** :واژه رزمایش از هم‌آمیزی دو واژه رزم+آزمایش پدید آمده و به یک تمرین نظامی در مقیاس بزرگ گفته می‌شود که در آن مانورهای گوناگون رزمی اجرا و شبیه‌سازی می‌شوند. رزمایش در اصل شبیه‌سازی یک شرایط جنگی است و هدف از آن ، آزمودن و همچنین آموختن شگردهای جنگی است. شیوه‌های مؤثر هماهنگی و ساماندهی نیروهای رزمنده نیز از دیگر موارد آزمایش در یک رزمایش است. در یک رزمایش معمولاً دو سوی نبرد شبیه‌سازی‌شده با نام «آبی» و «قرمز» نامگذاری می‌شوند تا از نامیدن گروه یا کشور بخصوصی به عنوان دشمن اجتناب شود.

در مدیریت بحران مانور نداریم تمرین داریم!

- واژه مانور در مسائل نظامی کاربرد دارد و در مدیریت بحرانهای طبیعی و انسان ساز کاربردی ندارد. در این امور از تمرین استفاده می کنیم.

- هدف تمرین ها در مدیریت بحران پنج چیز است:

1- ایجاد فضای آموزش عملی

2- تکرار آموخته ها برای کسب مهارت و پیشگیری از فراموشی

3-سنجش میزان آمادگی

4- سنجش میزان هماهنگی

5- بررسی میزان درستی سیاستها و برنامه ها

بنابراین اهداف برگزاری تمرین:

اهداف اصلی برگزاری تمرین که در اکثر منابع به آن اشاره شده است شامل موارد زیر می باشد:

1. بررسی، ارزشیابی و معتبر سازی برنامه ها، سیاست ها ، فرایند ها و روش های اجرایی
2. آشکار شدن نقاط قوت و ضعف برنامه های آمادگی و پاسخ
3. آشکار شدن کمبودها در منابع امکانات و تجهیزات
4. توسعه هماهنگی بین سازمانی، بهبود ارتباطات میان آنها و تقویت کار گروهی
5. شفاف کردن نقش ها و مسئولیت های افراد و سازمانها
6. آموزش و تربیت کارکنان در مورد نقش ها و مسئولیت های اساسی آنها
7. ارتقای عملکرد و مهارتهای فردی و گروهی
8. ارزیابی فرایندهای تصمیم گیری و مکانیزم های هماهنگی درون و برون سازمانی
9. مشخص کردن فرصت هایی برای پیشرفت، بهبود و ارتقاء برنامه ها
10. تأیید برنامه ها و جلب حمایت و توجه مدیران و مقامات ارشد

در هر حال اصلی ترین و مهم ترین هدف و دلیل برگزاری انواع تمرین

"آمادگی برای ارائه پاسخ موثر به یک فوریت واقعی "

می باشد.

انواع تمرین

- تمرین نظری (Decision based)
- تمرین عملی (Operation based)

طبقه بندی و مقایسه انواع تمرین

Disaster Exercise workshop

تمرین های مباحثه محور :

- نیاز به تفکر، آنالیز داده ها، تصمیم گیری های حساس و تبعیت از سیاست ها و رویه ها دارند، اما نیازی به جا به جایی پرسنل، امکانات یا تجهیزات در آنها وجود ندارد.
- مشارکت کنندگان را با برنامه ها، سیاست ها، رویه ها و توافقنامه های موجود آشنا کرده و یا ممکن است جهت ایجاد برنامه ها، سیاستها، رویه ها و توافقنامه های جدید مورد استفاده قرار گیرند.

تمرین های عملیات محور :

- عملکردها یا مهارتهای خاصی توسط افراد تمرین می شوند و بسته به نوع تمرین نیاز به جابه جایی پرسنل، امکانات یا تجهیزات در آنها وجود دارد.
- تمرین های عملیات محور اعتبار برنامه ها، سیاستها، رویه ها و توافقنامه ها را ارزیابی کرده و نقش ها و مسئولیت ها را روشن ساخته و کمبود منابع را در یک محیط عملیاتی شناسایی می کند.

❖ تمرین های مباحثه محور و عملیات محور می توانند به صورت ساده و یا پیچیده بر اساس نیازهای سازمان و اهداف تمرین طراحی شوند.

❖ به طور کلی تمرین های مباحثه محور در طراحی، اجرا و ارزشیابی ساده تر بوده و هزینه اجرایی کمتری دارند.

انواع تمرین نظری

1. **سمینار:** روشی برای انتقال اطلاعات به مسئولین یا کارکنان دخیل در یک وظیفه تا برنامه ها سیاستها و روشهای به روز شده را بیاموزند و بکار گیرند Seminar
2. **کارگاه:** مانند سمینار است اما در کارگاه از مخاطب خواسته می شود چیزی تولید کند مانند برنامه یا روش انجام یک کار Workshop
3. **تمرین دور میزی(TTX):** افراد اصلی مسئول در انجام یک کار دورهم جمع می شوند و به بررسی یک سناریو می پردازند.این کار معمولا برای بررسی برنامه ها ، سیاستها و روشها به کار می رود. Top Table
4. **بازی ها:** نوعی شبیه سازی است که در آن حداقل دو تیم شرکت دارند و به صورت مسابقه با بکاربردن اطلاعات ،قوانین و روشهای واحد به بررسی شرایطی واقعی یا شبیه سازی شده می پردازند و نتایج حاصله مورد مقایسه داوران قرار می گیرد.

Game

انواع تمرین عملی

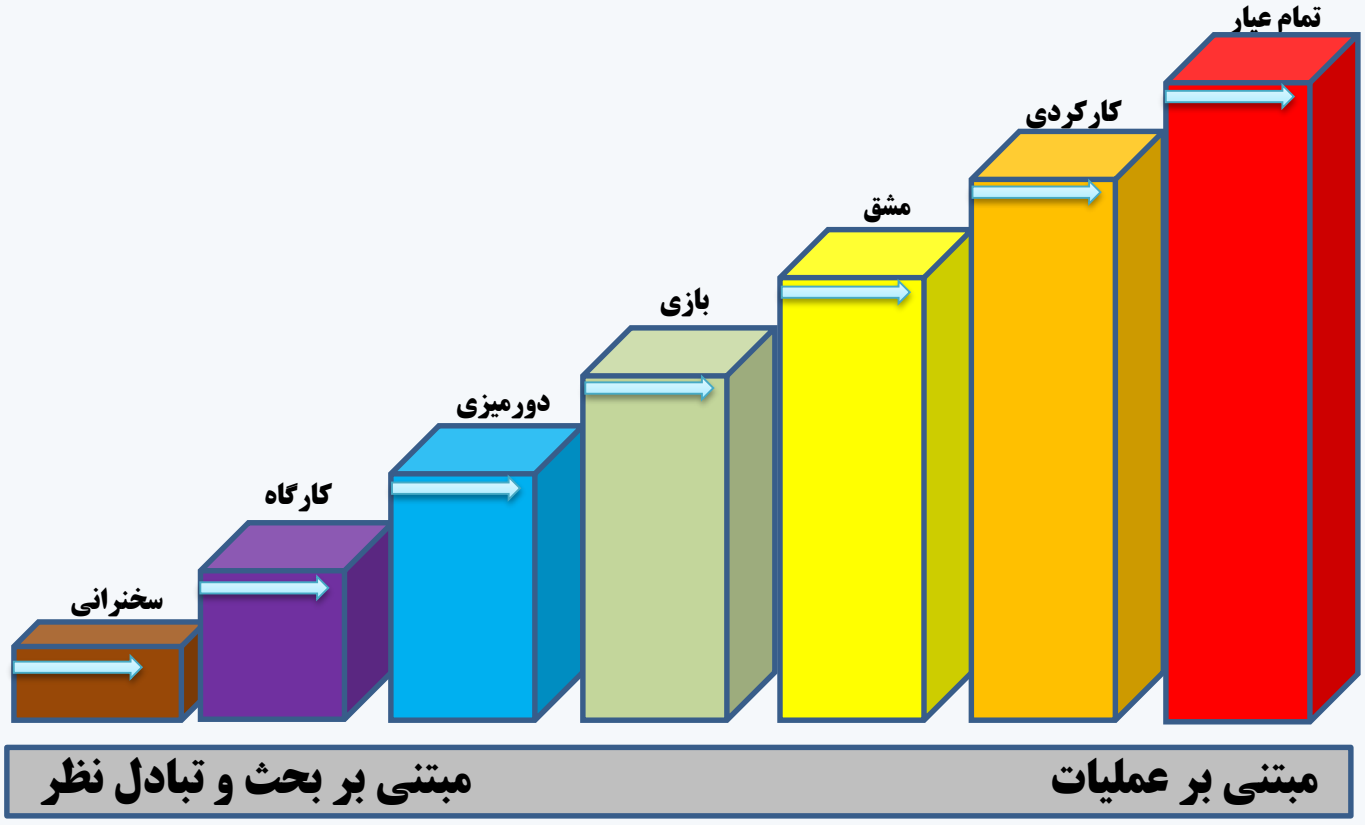
1. مشق(Drill): طرح هماهنگ و نظارت شده ای است که برای بررسی یک فعالیت معین طراحی شده است
2. تمرین کار کردی(Functional Exercise): طرحی برای بررسی ویا اعتبارسنجی هماهنگی ،همکاری ،وحدت فرماندهی و وحدت شیوه های ارتباطی چند سازمان دخیل در مدیریت یک کارکرد می باشد. در این نوع تمرین به کارکرد نیروهای پایین دست نمی پردازند بلکه عناصر بالادستی را بررسی می کنند.
3. تمرین تمام عیار Full-Scale Exercises (FSE): در این تمرین تمامی سازمانهای دخیل در مدیریت بحران یک شهر یا استان یا ... با تمام امکانات و افراد بالادستی و پایین دستی خود وارد صحنه واقعا مشابه بحران می شوند تا آمادگی خود را برای مقابله با آن بسنجند.

طبقه بندی و مقایسه انواع تمرین

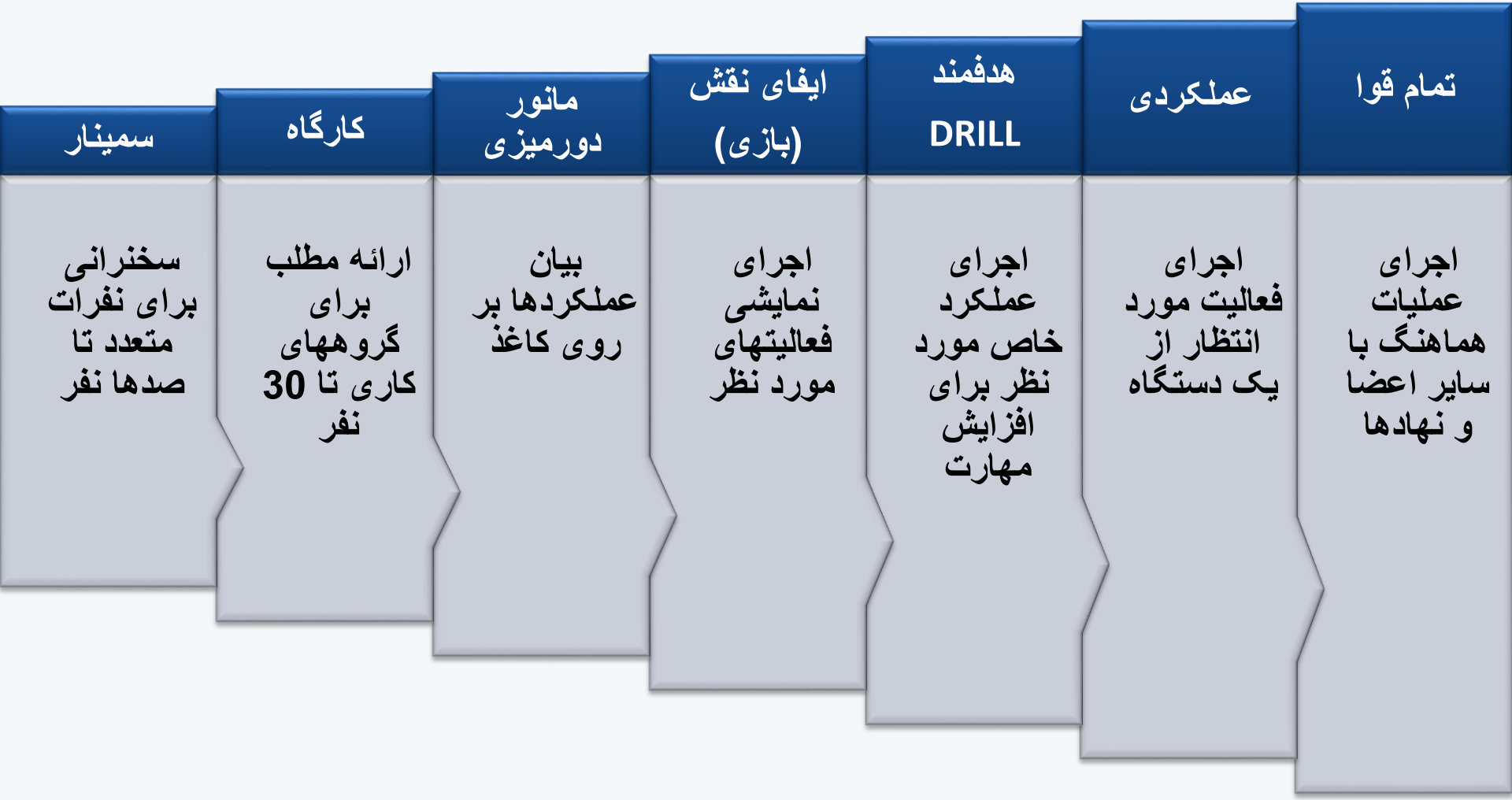
در یک تقسیم بندی رایج در بین منابع مختلف انواع تمرین به دو دسته کلی زیر طبقه بندی می شوند:

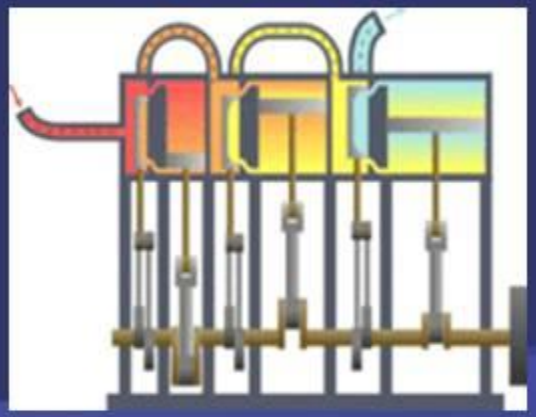
تمرین های مباحثه محور یا مبتنی بر بحث و تبادل نظر(Discussion based exercises)

تمرین های عملیات محور یا مبتنی بر عملکرد (Operation based exercises)

دیاگرام پیچیدگی و افزایش زمان و طراحی تمرین و مانور

طراحی تمرین

- تمرین های آمادگی مانند یک سیستم عمل می کنند

Input	Process	Output
فرد گروه سازمان	آموزش تکرار آزمون	آگاهی آمادگی اعتبار بخشی

پس در طراحی تمرین باید ببینیم:

1. ورودی های ما به تمرین چه کسانی هستند؟
2. چه فرایندی قرار است روی آنها انجام شود؟
3. چه بروندادی انتظار داریم؟

جدول موضوع برای برنامه‌ریزی تمرین بهداشت و درمان
فرضیات و سئوالات

- آیا مرکز دارای برنامه جامع و زمان‌بندی شده تمرین و مانور است؟
- آیا برنامه تمرین و مانور مرکز بر اساس نیازسنجی و مرور درس آموخته تمرین‌های قبل انجام گرفته است؟
- آیا در مرکز حداقل دو بار در سال مانور دورمیزی اجرا می شود؟
- آیا در مرکز حداقل دو بار در سال مانور عملیاتی اجرا می‌شود؟
- آیا گزارش مانور بطور دقیق و استاندارد تنظیم شده است؟
- میزان بهره‌مندی از نتایج مانور قبلی در ارتقای فرایندهای مدیریت بلایا و فوریت های مرکز چقدر بوده است؟

Scenario

سناریو چیست

- **فیلمنامه** یا **سناریو** داستانی است که همراه با توضیح صحنه‌ها برای ساخت فیلم نوشته می‌شود.. عناصر فیلمنامه از داستان و شخصیت‌ها ، صحنه‌ها ، سکانس‌ها ، پرده‌ها ، موسیقی ، مکان‌ها و ... تشکیل شده‌اند.
- سناریو بازسازی گذشته ها یا طراحی آینده ها است.
- سناریو پاسخ به این سئوال است

اگر ...آنگاه ؟

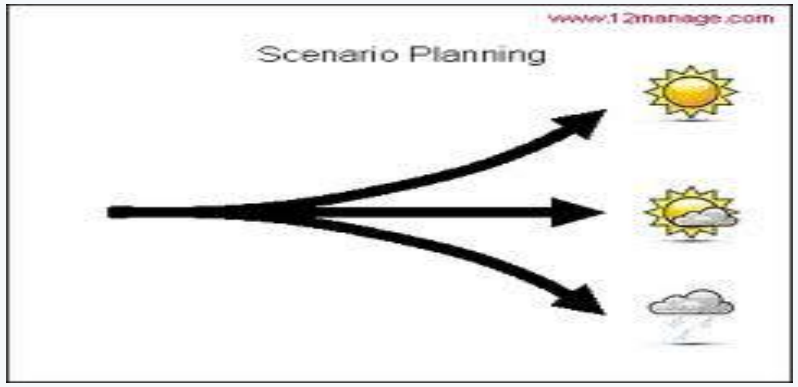
سناریو

- سناریو داستانی توصیفی از بدیل‌های موجه است که به بخش خاصی از آینده نظر دارد
- سناریو ، چهره آینده است. پیش‌گویی نیست ، هدف سناریوسازی ، گسترش تفکر در مورد آینده و عریض‌تر کردن طیف بدیل‌هایی است که می‌تواند مورد نظر ما باشد
- سناریو مجموعه ممکنهایی است که به آینده مرتبط می‌شوند. آینده نامعلوم است و سناریو ، اندیشیدن در مورد نامعلومی را به ما می‌آموزد. سناریوها به ما می‌آموزند که درباره همین نامعلومی‌ها بیندیشیم و فرض‌های دست و پاگیر امروزی را از دست و پای ذهن باز کنیم
- سناریو از عهده پیچیدگیها بر می‌آید و به حوادث که مانند نقاط منفردی هستند ، معنا می‌بخشد

سناریو scenario

(هنری – نظامی – سیاسی – مدیریتی و ...)

محتوایی که به نوعی نتیجه ی شبیه سازی ذهنی از احتمال وقوع شرایط مختلف است و سعی میکند تا افراد را برای قرار گرفتن در شرایط مختلف آماده نماید. سناریو معمولا به صورت متن ، سند و داستان می باشد و می توان آنرا ابزاری برای شبیه سازی آنچه در آینده رخ می دهد به جهت مدیریت بهتر دانست. در یک سناریو سازی می توان به قوت و ضعف های موجود پی برد و نسبت به تقویت و یا اصلاح آنها اقدامات لازم را به عمل آورد.

تاریخچه سناریو

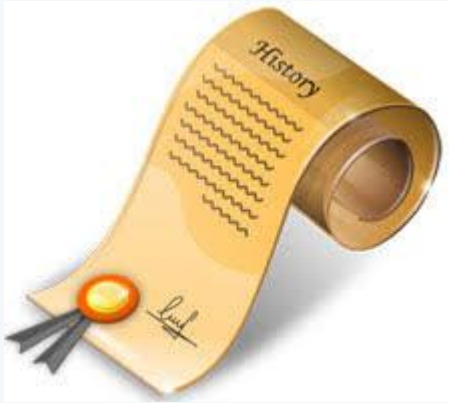
در کتاب هنر رزم دریانوردان جمله ای داشتند و می‌گفتند:

ما به امید بهترین‌ها هستیم،

اما برای بدترین‌ها آماده می‌شویم،

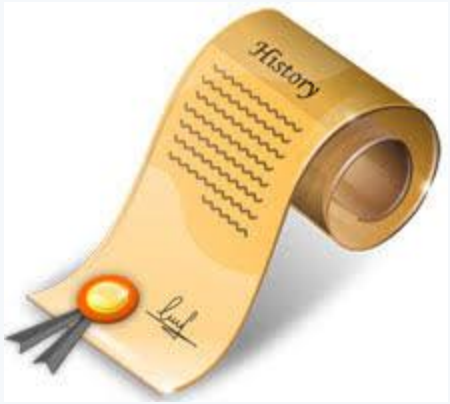
که می‌توان ردپایی از توجه به مفهوم سناریو را مشاهده کرد.

حتی اگر سناریو نویسی به شکل رسمی و امروزی آن، در میان آنها رایج نبوده باشد.

تاریخچه سناریو

سناریوی بحران اولین بار در سال ۱۹۶۷ در آمریکا بنا بر نیاز کمیسیون روابط خارجی مجلس سنا جهت تنظیم لایحه محدود نمودن استراتژی نظامی آمریکا و مذاکرات آن مورد استفاده قرار گرفت.

مشهورترین کاربرد سناریو مربوط به شرکت بین المللی نفت شل بوده است .این شرکت پیش از پدیده شوک نفت در سال ۱۹۷۳ روش سناریو سازی را به کار برد.

تجربه موفق و جهانی شرکت shell

مشهورترین کاربرد سناریو مربوط به شرکت بین المللی نفت شل بوده است .این شرکت پیش از پدیده شوک نفت در سال ۱۹۷۳ روش سناریو سازی را به کار برد.

شرکت شل، قبل از بروز بحران‌های نفتی دهه هفتاد میلادی، سناریوهای مختلف برای آینده قیمت نفت را تدوین کرده بود و از طریق **سناریو نویسی** و انتخاب های استراتژیک مناسب، توانست بخش قابل توجهی از هزینه ها و ریسک های ناشی از رکود نفتی دهه هفتاد میلادی را پوشش دهد.

در ۱۹۷۳، بحران نفتی، شوک قیمتی وارد کرد و شل به دنبال کاهش قیمت و تنوع تولید رفت و اولین گامها را به سمت تولید انرژی‌های تجدید شونده یعنی انرژی خورشیدی و سوخت‌های پاک برداشت.
در دهه ۱۹۹۰، شل کسب وکار LNGرا آغاز کرد و تولید سوختهای تجدیدشونده رونق گرفت که عبارتند از: انرژی خورشیدی، انرژی باد، انرژی سوختهای پاک و هیدروژن. سرمایه‌گذاری شل در این زمینه‌ها به سرعت گسترش یافت. شل در سال ۲۰۰۵ به یک تجدید ساختار دست زد و براساس انرژی‌های نوین، شرکتی جدید را خلق کرد که در ۱۴۶ کشور جهان به صورت یک گروه جهانی از شرکتهای انرژی و پتروشیمی عمل می‌کند.

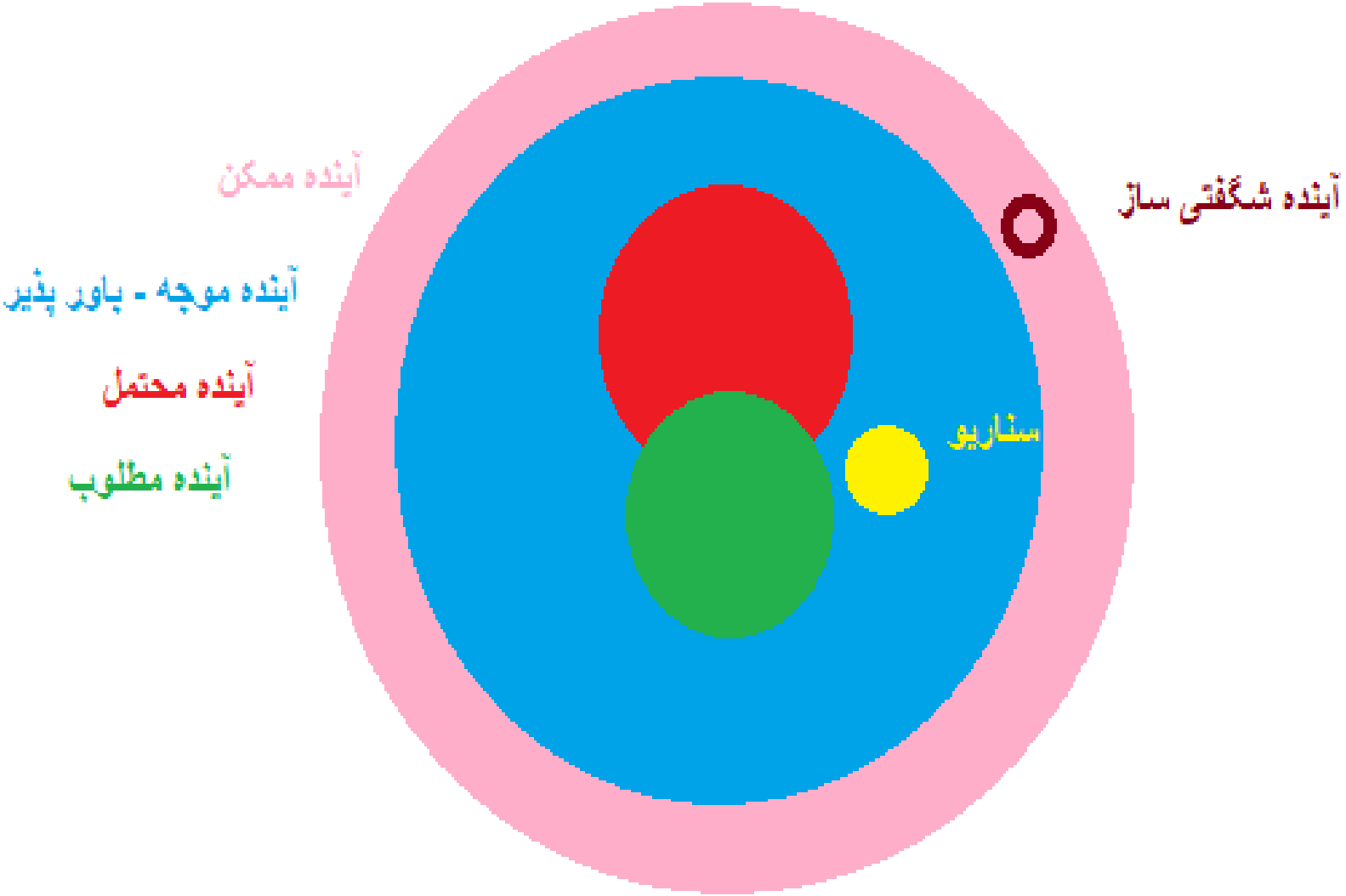
مفهوم سناریو در مدیریت نظام سلامت در برابر حوادث و بلایا

در آمادگی نظام سلامت در برابر حوادث و بلایا، منظور از سناریو، متنی است که در آن وقایعی توصیف می گردد که ممکن است به دنبال حوادث و بلایا، باعث اختلال در امور روزمرۀ سازمان ارائه دهندۀ خدمات سلامت شود و یا سلامت و احیاناً جان مردم، مراجعه کنندگان ، بیماران و کارکنان را به خطر اندازد.

آینده ممکن
آینده موجه - باور پذیر
آینده محتمل
آینده مطلوب
آینده شگفتی ساز
سناریو

اهداف سناریو نویسی

- پیشگیری از غافلگیری
- تقویت وحدت رویه در برنامه ریزی و تمرین
- تهیهٔ ابزاری برای مدیریت علمی بلایا
- تاب آوری جامعهٔ هدف در صورت وقوع آن شرایط
- تعیین جهت گیری و اولویت بندی تخصیص منابع

ویژگی های سناریو نویسی

- عدم قطعیت، نسبیت و به رسمیت شناختن همهٔ احتمالات
- رویکرد و تفکر سیستمی و نیاز به هماهنگی همهٔ اجزای مؤثر در درون و بیرون سازمان
- توجه به همه ابعاد و پیچیدگی های حادثه احتمالی و پویایی حادثه
- ایجاد زبان مشترک
- ضروری دانستن خلاقیت و ابتکار
- پیش بینی پذیر دانستن آینده
- نگرش علمی و روش مند

- انعطاف پذیری و پرهیز از انجماد
- توجه همزمان به ابعاد کمی و کیفی حوادث و اثرات آن ها

نکات ضروری جهت نگارش سناریو

- آشنایی با آخرین نتایج بررسی خطر منطقه مورد نظر
- داشتن دانش پایه مرتبط با حوادث و بلایا
- آگاهی کامل از موقعیت جغرافیایی، منابع و سوابق تاریخی

ویژگی های یک سناریوی خوب

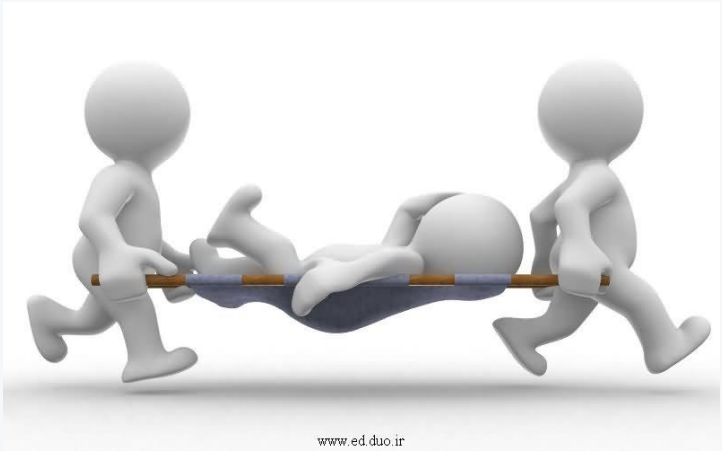

- باورپذیر باشد. به گونه ای که مسیر منطقی از زمان حال تا آینده که فرایندهای عملـــــی و تصمیم ها را نشان می دهد را در بر بگیرد.
- انسجام درونی داشته باشد.
- جذاب و هیجان انگیز باشد.
- در امور تصمیم گیری به کار آیند.
- ارتباط میان گذشته و آینده برقرار باشد و به چالش های آینده اشاره کند.

یک سناریو علاوه بر اینکه باید واقعی، چالش برانگیز و بر مبنای پیامدهای مخاطره و یا عملکردهای مورد انتظار طراحی شود باید ضمن بیان دقیق نوع حادثه موارد زیر را نیز در بر گیرد.

۱. ابعاد حادثه شامل: زمان و مکان، شدت و بزرگی، پیچیدگی و پویایی حادثه، حوادث ثانویه و آبشاری علل و عوامل اصلی و زمینه ساز حادثه

۲. پیامدهای حادثه مورد نظر شامل: تعداد کشته ها، تعداد مجروحین و آسیب دیدگان، جمعیت متأثر، وسعت منطقه متأثر و درگیر، تعداد افراد آواره و بی‌خانمان، آسیب به زیر ساخت ها، آلودگی و تأثیرات زیست محیطی، اثرات روانی، بازتاب های سیاسی، اجتماعی و امنیتی حادثه

۳. عوامل مؤثر در آمادگی و پاسخ شامل: آسیب پذیری ها و نقاط ضعف، نقش سازمان های همکار و پشتیبان، نیاز به نیروی انسانی، تجهیزات و خدمات تخصصی، ظرفیت (امکانات، پشتیبانی، توانمندی ها)

۴. اهداف فرضی و موانع احتمالی شامل: نوع پاسخ مورد انتظار (تخلیهٔ اضطراری، انتقال مصدومین و ...) عوارض و موانع احتمالی، مشکلات پیش بینی نشده در برنامه

فهرست وقایع اصلی سناریو (MSEL= Master Scenario Events List) که به سناریو اصلی اضافه می شود. این سند در واقع فهرستی از وقایعی است که به صورت متوالی و پشت سر هم و بر اساس فواصل زمانی مشخص رخ داده و با هدف بررسی برخی توانمندی‌ها و کاردکردهای مهم و ایجاد پاسخ مورد نظر در بازیگران تمرین در یک موسسه یا سازمان توسط کنترل گرها در حین اجرای تمرین تزریق و ارائه می گرد

Disaster Exercise workshop

نوع حادثه	ذکر دقیق
ابعاد حادثه	زمان وقوع حادثه (فصل / ماه / روز / ساعت)
	دورهٔ زمانی سناریو
	مکانوقوع حادثه(استان/ شهرستان / شهر / بخش/ روستا / محله)
	شدت/ بزرگی
	پیچیدگی و پویایی حادثه / حوادث ثانویه و آبشاری
	علل و عوامل اصلی و زمینه ساز (درحوادث انسان ساخت و فوریتهای پیچیده)
پیامدهای حادثه	تعداد کشته ها
	تعداد مصدومین
	وسعت منطقه متأثر و درگیر
	تعداد افراد تخلیه و جابه جاشده
	تعداد افراد آواره / بی خانمان
	آسیب به زیر ساخت ها
	خسارت به اموال شخصی و عمومی / تاثیرات اقتصادی
	آلودگی/ تأثیرات زیست محیطی
	احتمال وقوع حوادث بعدی/ شرایط عدم اطمینان
	اثرات روانی/ بازتاب های سیاسی، اجتماعی، امنیتی حادثه
عوامل مؤثر در آمادگی و پاسخ	ظرفیت (امکانات/ پشتیبانی/ توانمندی ها)
	آسیب پذیری ها و نقاط ضعف
	نقش سازمان های همکار و پشتیبان
	نیاز به نیروی انسانی، تجهیزات و خدمات تخصصی
	پیش بینی زمان لازم برای بازیابی منطقه حادثه دیده
اهداف فرضی و موانع احتمالی	نوع پاسخ مورد انتظار (تخلیهٔ اضطراری/ انتقال مصدومین و ...)
	عوارض و موانع احتمالی / مشکلات پیش بینی نشده در برنامه

اجزای اصلی یک سناریوی تمرین شامل سه بخش میباشد

۱متن عمومی یا روایت و شرح جامع

۲ جزئیات تکنیکی وقایع و شرایط روایت شده

۳ شرایطی به منظور ارزیابی اهداف تمرین و یا توانمندی‌های اساسی یا نشان دادن توانمندی ها

مثال :

سناریو

زلزله ای با شدت ۵/۶ ریشتر دو شهرستان A و B را در استان فارس در ساعت ۵ صبح لرزاند.متعاقب زلزله ،رانش زمین در شهرستان A روی داد و سدی که بر روی رودخانه بین دو شهرستان A و C بود ترک برداشت و منجر به جاری شدن سیل در شهرستان C گردید.یک پمپ بنزین در شهرستان B خسارت دیده و انفجاری را به دنبال داشته است .شهرستان B با طوفان گردو غبار شدید نیز مواجه است.

شما در شهرستان A هستید.رانش زمین تلفات جانی نداشته لیکن منجر به تخریب مرکز بهداشت شهرستان که روی شیب تند قرار داشته ،گردیده است.

۲ خانه بهداشت ،۲ مرکز بهداشتی درمانی روستائی و ۱ مرکز بهداشتی درمانی شهری کاملا تخریب شده اند .تعدادی از پرسنل مرکز بهداشت مرخصی می باشند.احتمال آسیب به ذخیره واکسن وجود دارد انسداد مسیرهای ارتباطی مانع جدی در ارائه خدمات امدادی و انتقال مصدومین است.تلفن ثابت و موبایل بعضی از مناطق از کار افتاده ،برق برخی مناطق قطع شده و شبکه آب آشامیدنی آسیب دیده است.

در اثر زلزله در مجموع دو شهرستان A و B بیش از ۱۰۰۰ نفر کشته ،بیش از ۳۰۰۰ نفر مصدوم و در هر شهرستان حدقل ۴۰۰۰۰ نفر در مناطق شهری و روستائی تحت تاثیر قرار گرفته اند . در شهرستان C در اثر سیل ۲۰ نفر کشته ، ۶۰ نفر مصدوم و ۱۰۰۰۰ نفر تحت تاثیر قرار گرفته اند.۳ خانه بهداشت ،۲ مرکز بهداشتی درمانی روستائی و ۲ مرکز بهداشتی درمانی شهری در شهرستان B کاملا تخریب شده اند .به دلیل طوفان گرد و غبار امکان پرواز بالگرد در شهرستان B وجود ندارد.

اسکان اضطراری در برخی مناطق آغاز شده است .لیکن اکثر مردم ترجیح می دهند در نزدیک منازل خود باقی بمانند .امدادگران سعی در توزیع آب ، غذا و ایجاد تسهیلات بهداشتی دارند.

در برخی از مراکز بهداشتی درمانی و روستایی و خانه های بهداشت تعدادی از پرسنل به شدت مصدوم شده اند .زنجیره واکسن آسیب دیده و تخریب سازه ،سقوط و شکستن لوازم و تجهیزات و قطع برق ادامه ارائه مراقبت های اولیه بهداشتی را غیر ممکن ساخته است .سالمندان ،بیماران غیرواگیر و خاص برای دریافت خدمت دچار مشکل شده اند .

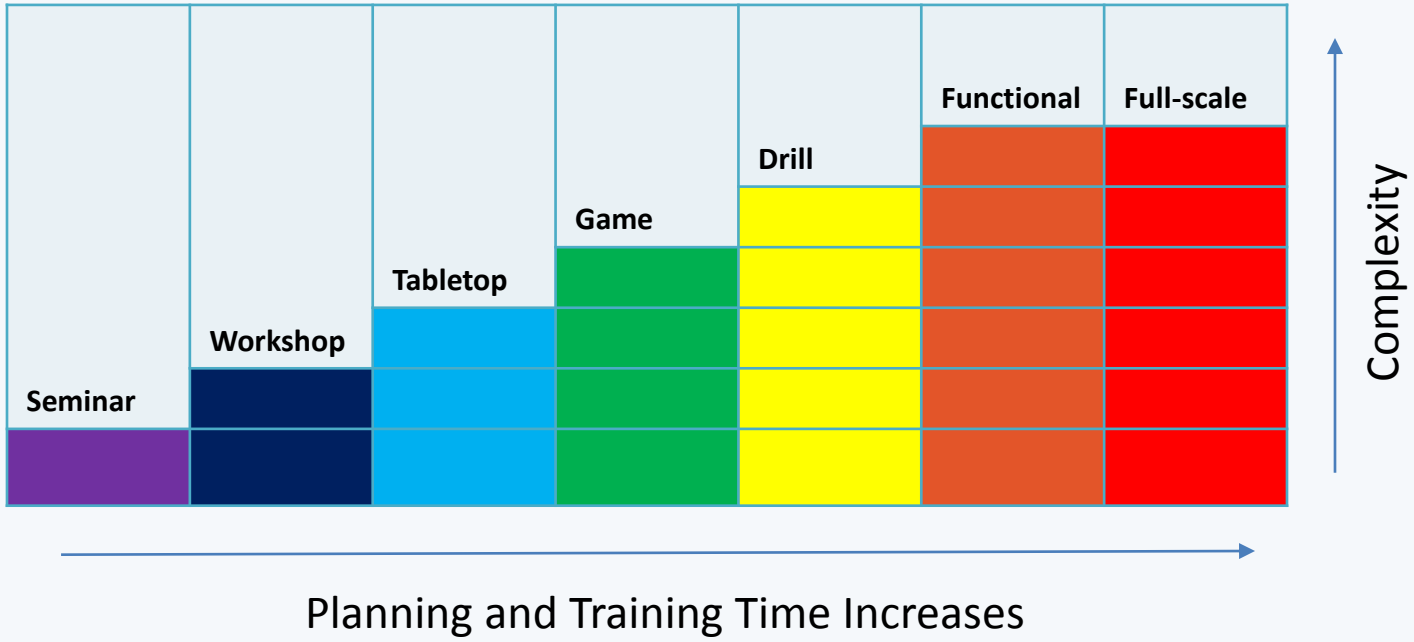
نمونه یک سناریو (کتاب آمادگی بیمارستانی دکتر خانکه)

ساعت ۱۰ شب تیرماه(زمان)، در مجاورت تالار بزرگ شهر که در منطقه تجاری واقع شده است(محدوده) کنسرتی با شرکت ۲۰۰۰ نفر (تعدادجمعیت آسیب دیده) در حال برگزاری است. که کامیونی منفجر می‌شود(نوع و پیچیدگی). شدت انفجار به حدی است که صدای آن تا چند کیلومتر دورتر شنیده میشود. و چاله‌ای عمیق در محل پارک کامیون به وجود می‌آید (ابعاد حادثه و صدمه به بخشی از راه مواصلاتی). آتش سوزی ایجاد شده (واقعه ثانویه) در محل حادثه رو به گسترش است و هر لحظه بیم آن می‌رود که پمپ بنزینی (دینامیسم سناریو) که در ۱۰۰ متری محل حادثه قرار دارد سرایت کند. مامورین امنیتی پس از چند لحظه در محل حاضر می‌شوند. و دقایقی بعد، به کمک اورژانس که به محل رسیده‌اند، مصدومان را تخلیه می‌کنند. بسیاری در از مصدومان وحشت‌زده در حال فرار (دینامیسم سناریو) هستند. در همین حال، بیمارستان۱۰۰ تختخوابی که دارای تخصص‌های مختلف است و با ضریب اشغال به ۶۰٪ (امکانات پشتیبانی) اعلام آماده‌باش می‌شود. سامانه فرماندهی حادثه بیمارستان فوراً فعال می‌شود. و امکان به حداکثر رساندن ظرفیت پذیرش مصدومان بررسی می‌شود (نوع پاسخ مورد انتظار). متاسفانه یکی از بخش‌های بیمارستان، به علت تعمیرات اساسی(موانع احتمالی)، امکان سرویس‌دهی ندارد.

رویکرد بلوک های ساختمانی یا پلکانی در برگزاری تمرین

- به گونه ای که هر چقدر از تمرین های مباحثه محور یا مبتنی بر بحث به سمت تمرین های عملیات محور یا مبتنی بر عملکرد پیش می رویم بر پیچیدگی، افزایش زمان مورد نیاز برای اجرا، بودجه و منابع انسانی و مالی، افزوده می شود.
- هر تمرین جدید باید روی تجربه و گام تمرین قبلی پایه ریزی شود.
- یک سازمان برای ایجاد آمادگی در برابر بلایا باید یک برنامه جامع تمرین بلایا را در یک بازه زمانی مشخص طراحی و تدوین نماید و نباید بدون انجام مراحل قبلی در برگزاری تمرین های ساده تر به طور ناگهانی یک تمرین تمام عیار را برگزار نماید.

Exercise Building Block Approach

مدیریت برنامه تمرین و مراحل چرخه تمرین بلایا

به منظور شروع برنامه ریزی برای انجام انواع تمرین ابتدا باید مدیریت برنامه تمرین که در واقع هماهنگی و ایجاد بستر و بنیان مناسب برای برگزاری انواع تمرین می باشد را ایجاد نمود.

مدیریت برنامه تمرین از طریق :

- ✓ مشارکت و جلب نظر مقامات و مدیران ارشد سازمان
- ✓ مشخص کردن اولویت های چند ساله برنامه های تمرین
- ✓ تدوین سند برنامه چند ساله آموزش و تمرین
- ✓ مشخص کردن پیامدهای مورد انتظار
- ✓ مدیریت و تأمین منابع مورد نیاز شامل بودجه، پرسنل

مدیریت برنامه تمرین و مراحل چرخه تمرین بلایا

عوامل متعددی میتواند در تعیین اولویت های برنامه برگزاری انواع تمرین نقش داشته باشند که مهمترین آنها شامل :

- ✓ نقشه مخاطرات و نتایج تحلیل مخاطرات و آسیب پذیری ها(HVA)۱
- ✓ نقاط ضعف و موارد قابل بهبود در برنامه پاسخ سازمان
- ✓ فهرست توانمندی
- ✓ فهرست کارکردها و صلاحیت های مورد انتظار پرسنل
- ✓ راهبردها، سیاست ها و برنامه های کلان ملی و استانداردهای اعتبار بخشی و سایر قوانین و اسناد بالا دستی

✓ ۱-Hazard Vulnerability Analysis

فرایند گام به گام طراحی تمرین

فاز اول

۱- بررسی برنامه توسعه و استراتژی، قوانین، مقررات و استانداردهای موجود

۲- ارزیابی خطر: تحلیل مخاطرات،آسیب پذیری و ظریفیت ها می تواند به سوالات زیر پاسخ دهد:

- کدام مخاطره برای تهیه برنامه و تمرین اولویت دارد؟
- چه توانمندی هایی برای ارائه خدمات سلامت در پاسخ به بلایا در صورت وقوع این مخاطره در سیستم وجود دارد؟
- چه نواقص و محدودیت هایی برای ارائه خدمات سلامت در پاسخ به بلایا در صورت وقوع این مخاطره وجود دارد؟
- چه اقداماتی لازم است قبل از اجرای تمرین برای بهبود این نواقص انجام شود؟
- سناریو مناسب برای تمرین چیست؟

فرایند گام به گام طراحی تمرین

۳- تعیین بخشی از برنامه که باید بر اساس نتایج ارزیابی خطر و کارکردهای برنامه ملی پاسخ نظام سلامت به حوادث و بلایا ارتقا یابند.

۴- تشکیل تیم طراحی تمرین: اعضاء تیم می تواند شامل مسئولیت های زیر باشد:

- فرماندهی
- برنامه ریزی
- عملیاتی
- پشتیبانی

فرایند گام به گام طراحی تمرین

فرماندهی: مسئول تیم و هماهنگ کننده

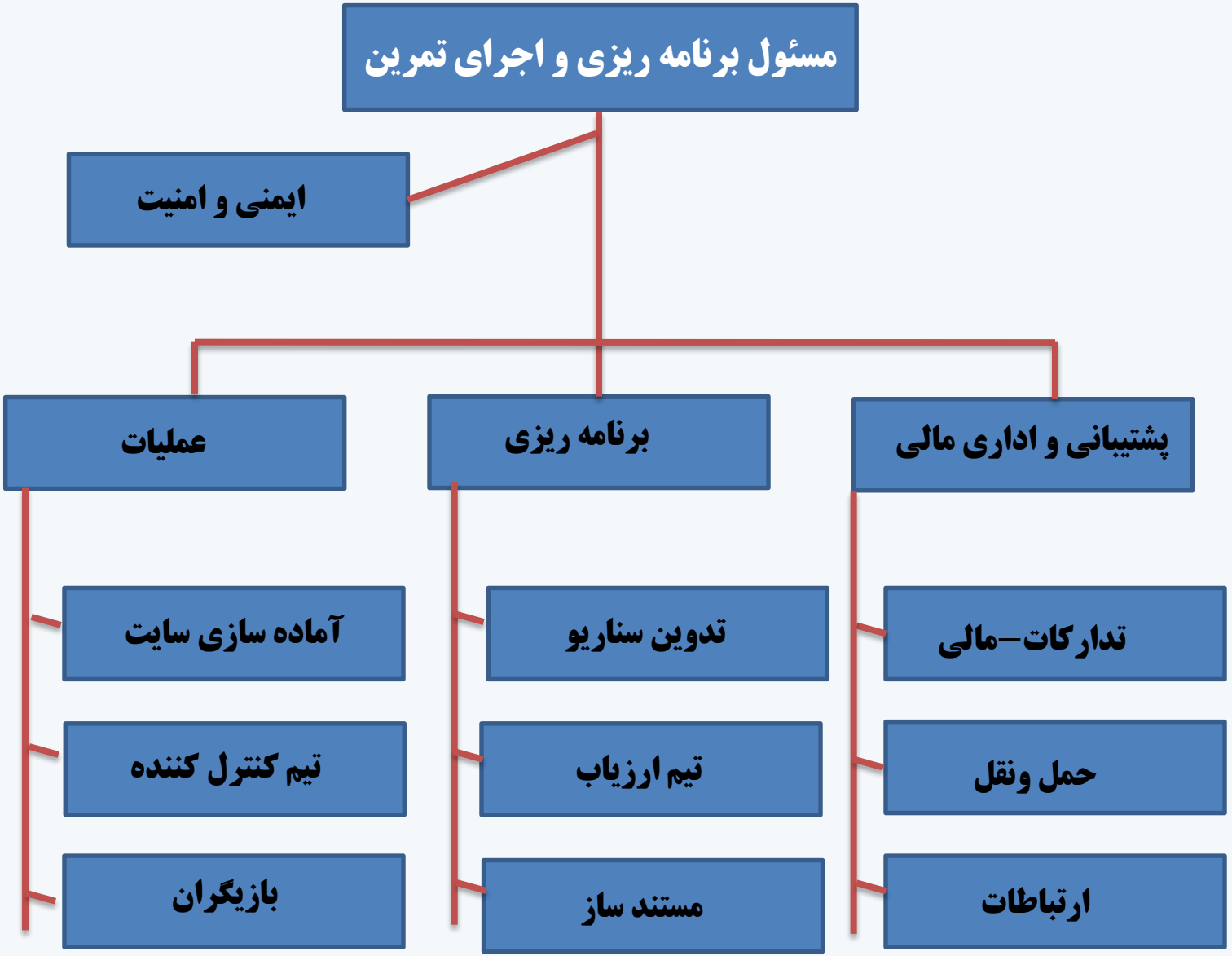
برنامه ریزی: سناریو، طراحی و اجرای ارزیابی و مستندسازی و گزارش تمرین

عملیاتی: آماده نمودن محل های برگزاری تمرین، هدایت تیم کنترل کننده، شبیه سازان و بازیگران و بازدید کنندگان

پشتیبانی و اداری مالی: تدارکات و پشتیبانی مثل تهیه وسایل و تجهیزات مورد نیاز، حمل ونقل و ارتباطات و همچنین حسابداری و تامین منابع مالی

Disaster Exercise workshop

نمونه چارت تیم طراحی و اجرای تمرین

فرایند گام به گام طراحی تمرین

نکته: تیم برگزاری تمرین بهتر است دوره های آموزشی ملی مدیریت خطر بلایا (DRM)، EOP و تمرین وبلایا را گذرانده باشند.

تعدادی از وظایف و اقداماتی که این تیم بر عهده دارند:

۱- تهیه برنامه کاری که در آن بازه های زمانی و اقدامات مربوط به هر بازه جهت برنامه ریزی دقیق مشخص می شود.

۲- تعیین دیدگاه ها و انتظارات و چشم اندازی که در انجام تمرین وجود دارد.

۳-تهیه کلیه مدارک، مستندات و تجهیزات و وسایل مورد نیاز در تمرین (مالی،پشتیبانی و ...)

۴- پیگیری تکمیل چیدمان و ملزومات منطقی روز انجام تمرین(مکان مناسب، مسیر نمایی، ایاب و ذهاب شرکت کنندگان و تغذیه)

۵- پیگیری آموزش های مورد نیاز افراد شرکت کننده در تمرین

فرایند گام به گام طراحی تمرین

فاز دوم

۵- طراحی تمرین:

✓ برای طراحی تمرین نیاز به جلسات متعدد است.

✓ هرچه تمرین پیچیده تر و گسترده تر باشد جلسات بیشتری برای هماهنگی لازم دارد.

نیاز است در جلسات راجع به موارد زیر جمع بندی و تصمیم گیری شود:

- تعیین هدف کلی (مثلا تست برنامه، پیشگیری، افزایش آمادگی، بهبود پاسخ، بهبود بازتوانی و یا آموزش)
- تعیین کارکردهایی که قرار است در تمرین اجرا و تست شود(بر اساس EOP)
- تعیین نوع، حوزه و گستره و شرکت کنندگان در تمرین

فرایند گام به گام طراحی تمرین

فاز دوم

- تعیین اهداف اختصاصی(هرچه اختصاصی تر و شامل زمان و مکان و جزئیات باشد بهتر است)

مثال:

آشنایی کارشناسان گروه تخصصی سلامت محیط با تهیه کلر مادر در فاز حاد بلایا به گونه ای که بتوانند در شرایط اضطراری آب شرب داخل مخزن آب تیم عملیاتی خود را با کلر مادر تهیه شده به درستی گندزدایی نمایند.

فرایند گام به گام طراحی تمرین

فاز دوم

- تدوین سناریو بر اساس ارزیابی خطر و تا حد ممکن شبیه شرایط واقعی
- تعیین برنامه زمانی رخداد های اصلی یا MSEL(Master Scenario Event List)

برنامه زمانبندی برای حوادث مد نظر، مکان وقوع حادثه، زمان وقوع و مدت زمان تمرین

- تعیین شرح وظایف هر یک از اعضای تیم: چه کسی چه کاری را در چه زمانی و چگونه انجام می دهد.

- تعیین برنامه کنترل تمرین: یک برنامه برای هدایت و اطمینان از حرکت تمرین در مسیر تعیین شده، نوشته می شود. همچنین گاهی تیم کنترل کننده برخی اطلاعات سناریو را حین تمرین و بر اساس برنامه تعیین شده در اختیار شرکت کنندگان قرار می دهند.

فرایند گام به گام طراحی تمرین

چک لیست وسیله نقلیه						
نام ارزیابی کننده						
نام و نام خانوادگی راننده						
شماره تیم	1	2	3	4	5	6
شهرستان						
نوع خودرو (عملیاتی/ سواری)						
شماره پلاک						
مقدار تقریبی بنزین (لیتر)						
مقدار تقریبی سوخت گاز در خودروهای دوگانه سوز						
زاپاس سالم						
زنجیر چرخ						
سیستم روشنایی کاملا سالم است						
آیا در مسیر از خدمات تعمیرگاهی استفاده نموده‌اند						
ست آچار به همراه دارد						
کمربند ایمنی دارد						
جمع						
تعداد خودرو						
تعداد نفرات به همراه راننده						

فاز دوم

- تعیین نحوه ارزیابی تمرین: بر اساس اهداف تعیین شده تنظیم می گردد.
- می تواند به صرف تهیه چک لیست انتظارات براساس شرح وظایف مندرج در هر کارکرد باشد یا دعوت از متخصصین هر کارکرد از سطوح بالاتر

فرایند گام به گام طراحی تمرین

فاز دوم

- تعیین برنامه خاتمه تمرین: نحوه اعلام اتمام تمرین و نحوه خروج نیروها و جمع آوری تجهیزات
- تعیین برنامه حوادث احتمالی: یک برنامه برای حوادث احتمالی مثل آسیب به شرکت کنندگان

نکته: مهمترین مرحله در برنامه ریزی یک تمرین تهیه یک برنامه کارآمدارزشیابی می باشد. فایده و نتیجه یک تمرین تنها زمانی قابل توجه است که ارزیابی آن به درستی پیش بینی و انجام شده باشد.در واقع کیفیت و کمیت ارزیابی است که ارزش تمرین را بالا می برد.

فرایند گام به گام طراحی تمرین

فاز دوم

- تهیه لیست ملزومات تمرین:

✓بودجه

✓تجهیزات(ارتباطی،امدادی،عملیاتی)

✓نیروی انسانی

- ایمنی و امنیت شرکت کنندگان
- تهیه فرم ها و چک لیست ها
- تهیه بسته مربط به هر کدام از اعضا: سناریو، شرح وظایف، فرم ها و تجهیزات هر شرکت کننده باید در قالب بسته ارائه شود. مثلا بسته تیم ارزیاب، بسته تیم کنترل کننده، بسته بازیگران

Disaster Exercise workshop

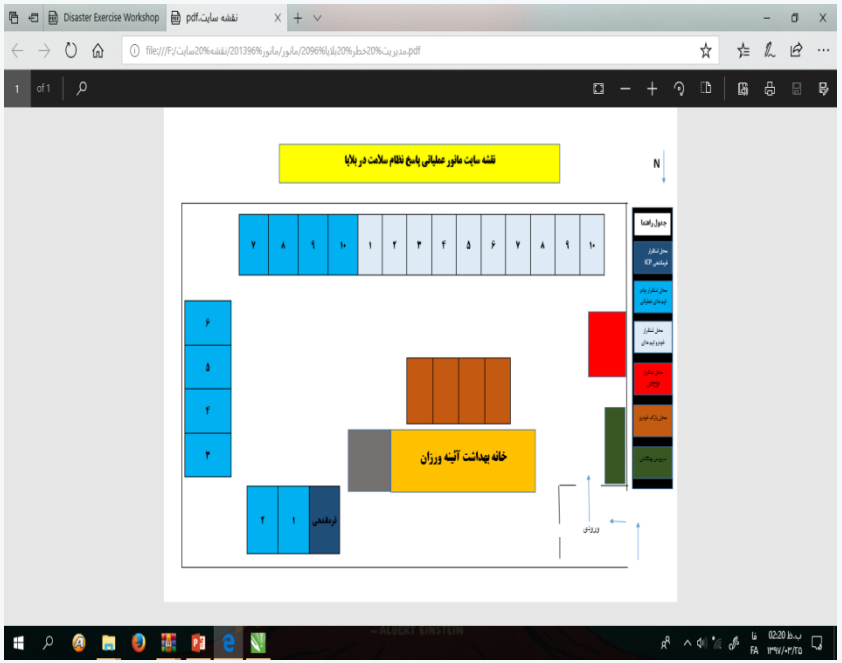
فرایند گام به گام طراحی تمرین

فاز سوم

۶- اجرای تمرین

- اطلاع رسانی/ دعوت نامه
- آماده کردن مکان/ مکان های برگزاری تمرین- (تعیین مسیرهای ورودی و خروجی)
- چینش نیرو و تجهیزات(استقرار هر تیم در مکان مقرر که طی بازدیدهای قبلی و یا جلسات توجیهی مشخص شده)
- تحویل بسته های هر شرکت کننده

۷- ارزیابی تمرین

- تکمیل فرم ای ارزیابی توسط ارزیابان
- تحلیل و مستندسازی نتایج

فرایند گام به گام طراحی تمرین

فاز چهارم

۸- مستند سازی نتایج

- برگزاری انواع جلسات تبادل نظر و تحلیلی (مانند جلسه بلافاصله بعد از تمرین Hot debriefs/Hot Wash ، جلسات با تیم ها و ارگانهای شرکت کننده در روزهای بعد از تمرین Cold debriefs
- تهیه گزارش بعد از تمرین After Action Report
- تهیه گزاش جامع

۹- تهیه برنامه ارتقاء Improvement Plan

Disaster Exercise workshop

شرکت کنندگان در تمرین بسته به نوع و هدف آن متفاوت هستند

شرکت کنندگان در انواع تمرین		
شرکت کنندگان	تمرین مبتنی بر عملیات	تمرین مبتنی بر بحث و تبادل نظر
اجرا کننده: شرکت کنندگان اصلی که برنامه های تمرین را اجرا می کنند.	*	*
تسهیل گر: مسئول جلسه برای معرفی تمرین و اداره بحث ها و هماهنگ نمودن بین گروه های شرکت کننده است.		*
مشاهده گر / بازدید کننده: نقش فعال در تمرین ندارند. اما باید برای این افراد برنامه داشت	*	*
کنترل کننده: نقش برنامه ریزی و هدایت تمرین در طول برگزاری را دارد.	*	
ارزیاب: با مشاهده و ثبت ، تمرین را تحلیل می کند تا در نتایج گزارش درج گردد	*	*
مستندساز: وظیفه ثبت اتفاقات مهم و زمان های مهم در حین اجرای تمرین را بر عهده دارد.	*	*
بازیگر: داولبانی که یک نقش شبیه سازی شده را بازی می کنند تا تمرین، واقعی تر جلوه کند.	*	

ارزیابی تمرین

منظور از ارزیابی تمرین، ثبت فعالیت ها و نحوه اجرای تمرین با بررسی رفتارها و عملکردهای صورت گرفته و مقایسه با پیامدهای مورد نظر و عملکردهای درست در تمرین است، در عین حال که به کلیه نقاط قوت و ضعف توجه می شود.

در واقع ارزیابی تمرین از زمان برنامه ریزی یک تمرین شروع می شود

هدف ارزیابی تمرین

- شناسایی نقاط قوت و ضعف نحوه اجرای مانور با توجه به اهداف آن
- سنجش توانایی و آمادگی نیروها و تجهیزات و مناسب بودن روش های

مراحل ارزیابی تمرین

۱. برنامه ریزی و سازماندهی ارزیابی تمرین
۲.مشاهده تمرین و جمع آوری داده ها
۳. تحلیل داده ها
۴. تدوین پیش نویس گزارش پس از تمرین
۵. برگزاری جلسه بعد از برگزاری تمرین
۶. تعیین و شناسایی اصلاحات و موارد قابل بهبود برای اجرا
۷. نهایی کردن سند گزارش پس از تمرین و برنامه بهبود
۸. پیگیری پیاده سازی و اجرای برنامه بهبود تمرین

برخی اقدامات ارزیاب ها

- حضور در محل تعیین شده قبل از شروع مانور
- مطالعه سناریوی نحوه عملکرد واحدها در منطقه
- آشنایی با مسئولین و جانشینان آنان و مطالعه شرح وظایف آنها
- عدم دخالت در روند فعالیتهای مانور
- عدم اظهار نظر در جریان مانور
- مشاهده و ثبت روند دقیق فعالیت های واحدها
- مطالعه دقیق سئوالات فرم ارزیابی و پاسخ مناسب به آنها
- درج بی طرفانه نقاط ضعف و قوت مانور
- تحویل فرم های مربوطه به مسئول تیم ارزیابی

موارد ارزیابی تمرین ها

- زمان بندی اقدامات بر اساس توالی رویدادها
- نحوه حضور نیروها و عملکرد آنها(درون سازمانی/برون سازمانی
- تجهیزات مورد استفاده
- هماهنگی و تعاملات درون و برون سازمانی
- نحوه مدیریت و راهبری نیروها

- نحوه و کیفیت ارتباطات (بر اساس نوع فعالیت خود در شرایط اضطراری و بحرانی روشی را برای ارتباطات درون سازمانی و برون سازمانی م شخص نماید وجایگزین هایی منا سب در صورت اختلال در هر یک از سیستم های مذکور در نظر گرفته شوند.)
- میزان تحقق سناریوی تنظیم شده
- میزان اجرای شرح وظایف واحد/ شرکت ها / مناطق معین/ نهاد های برون سازمانی
- میزان توجه به مسایل ایمنی، بهداشتی و زیست محیطی

روش های ارزیابی تمرین ها

- تهیه فرم های ارزیابی که توسط ارزیابان آموزش دیده تکمیل می شود
- ارزیابی از طریق ارائه پرسشنامه به افراد و گروههای شرکت کننده در مانور یا افراد دیگر
- ارزیابی از طریق مصاحبه با افراد و گروه های شرکت کننده در مانور یا افراد دیگر
- ارزیابی با استفاده از مستندات و وقایع ثبت شده(چک لیست ها، فیلم برداری، دفاتر ثبت عملیاتی و حفاظتی و ...) در حین مانور

چک لیست‌ها به تفکیک کارکردهای مدیریتی

چک لیست ارزیابی تمرین جنوب شرق کشور - ۱۳۹۴						
کارکرد	ردیف	اقدام مورد انتظار (۰: انجام نشد) - (۱: تاحدی انجام شده، زمان یاکیفیت مناسب نیست) - (۲: به‌درستی انجام شد)	۰	۱	۲	توضیحات
M1 هشدار و تائید خبر	۱	دریافت خبر بصورت ۲۴ ساعته از مراکز پایش کننده مخاطرات (ثانویه)				
	۲	اعلام خبر و سطح هشدار به واحدهای همکار و تیم‌های عملیاتی				
	۳	ثبت درس آموخته‌ها در فرم مربوطه				

چک لیست ارزیابی تمرین جنوب شرق کشور - ۱۳۹۴						
کارکرد	ردیف	اقدام مورد انتظار (۰: انجام نشد) - (۱: تاحدی انجام شده، زمان یاکیفیت مناسب نیست) - (۲: به‌درستی انجام شد)	۰	۱	۲	توضیحات
M3 ارزیابی سریع مشترک	۶	فراخوان تیم ارزیاب				
	۷	اعزام تیم ارزیابی سریع مشترک بر اساس وضعیت موجود به محل				
	۸	تهیه گزارش تیم ارزیاب و تحلیل اولیه گزارش				
	۹	ارسال نتایج گزارش به EOC				

برنامه بهبود(ارتقاء) Improvement Plan

- فرایند برنامه ریزی بهبود شامل روش هایی است که توصیه ها و موارد پیشنهادی در سند گزارش پس از تمرین را به مراحل قابل اندازه گیری و پایش تبدیل نموده، به گونه ای که بعد از اجرای این موارد در قالب یک چرخه مدوام بهبود کیفیت Continuous Quality Improvement(CQI) منجر به توسعه و ارتقاء توانمندهای پاسخ گردد.
- باید توجه داشت که برنامه ریزی بهبود نباید تنها منحصر به انتهای برگزاری تمرین باشد، بلکه می تواند به شکل دادن برنامه و طراحی تمرین و بهبود آن نیز کمک نماید.
- نحوه اجرا و پیشرفت این موارد نیز باید بطور مداوم مورد ارزیابی و پایش قرارگیرند.

برنامه ریزی بهبود (ارتقاء مداوم)

- برای اجرای این برنامه و اقدامات اصلاحی آن باید مانند تدوین و اجرای هر برنامه عملیاتی دیگری مشخص کردن مسئول اجرای هر اقدام، محدوده زمانی و امکانات مورد نیاز نیز در نظر گرفته می شود.
- تهیه برنامه عملیاتی اصلاحی **Correvtiv Action Plan** بر اساس گزارش با هدف بکارگیری نتایج تمرین
  - پایش انجام اقدامات اصلاحی
  - گزارش انجام اقدامات
  - ارزیابی مجدد نیازها
  - طراحی تمرین ودوره های آموزشی بعدی بر اساس ارزیابی

چند نکته

درفاز طراحی مانورچه کارهایی را انجام می دهیم ؟

- ✓ روش مناسب مانور را انتخاب می کنیم.
- ✓ سناریوی مانور را مشخص می کنیم.
- ✓ فردمسئول اجرای مانور را انتخاب می کنیم.
- ✓ نیازهای کنترل مانور را تعیین می کنیم.
- ✓ هماهنگی ها را انجام داده وآنها را تعریف می کنیم.
- ✓ نیازهای مدیریتی ولجستیکی را مشخص می کنیم.

مانورهای میدانی

- دراین مانورها ،نیروها وارد تمرینی می شوند و شبیه حادثه واقعی است. این حادثه می تواند یک تصادف بازسازی شده یایک کارخانه منفجر شده باشد.
- دراین نوع از مانور اجزایی از مانورهای کارکردی به علاوه هماهنگی های کنترلی وهمچنین مهارت های میدانی ارزیابی می شوند.
- معمولا قبل از مانورهای میدانی ،مانورهای مباحثه ای یاکارکردی زیادی انجام می شوند.
- می توان یک مانورساده را درچندساعت طراحی کرد بطوریکه خیلی کم هزینه وبامشکلات اجرایی حداقل باشد.

افراد تیم مانور

مجری مانور: هدایت کنترل واجرای مانور

داورها: اندازه گیری وقضاوت درمورد کارکرد پرسنلی ومدیریتی وحفظ جریان مانور

مسوول ایمنی: نظارت برایمنی افراد

مدیر میدانی: مدیریت افراد بازیگر (کشته ومصدوم)

بازیگران میدانی: بازی کردن نقش افراد صحنه مانور

شرح وظایف مدیرمیدانی

انتخاب بازیگران

توجیه بازیگران قبل از مانور شامل بیان جزئیات نقش وواکنش های احتمالی درزمان مانور

نوشتن فعالیت های بازیگران به ترتیب نقش

مکتوب سازی ومتعهد نمودن کل بازیگران

تحلیل پس از مانور از نظراینکه نقش واقعی افراد آیا طبق شرح وظایف گفته شده بوده است یانه ؟

شرح وظایف مدیرمیدانی

انتخاب بازیگران

توجیه بازیگران قبل از مانور شامل بیان جزئیات نقش وواکنش های احتمالی درزمان مانور

نوشتن فعالیت های بازیگران به ترتیب نقش

مکتوب سازی ومتعهد نمودن کل بازیگران

تحلیل پس از مانور از نظراینکه نقش واقعی افراد آیا طبق شرح وظایف گفته شده بوده است یانه ؟

بازیگران مانور

هلال احمر جمهوری اسلا

بازی نمودن نقش مصدومین وکشته شدگان درمانور: نقش این افراد افزودن ابعاد واقعی به مانوراست.

افراد تیم مانور

بازیگران میدانی: بازی کردن نقش افراد صحنه مانور

مدیر لجستیکی: هماهنگی ومدیریت نیازهای لجستیکی

مسوول ایمنی: مدیریت ایمنی در مانور

مسوول روابط عمومی: ارتباط با مطبوعات وگروه های مختلف

مسوول اسکورت افراد بازدید کننده: استقبال ومیزبانی افراد بازدید کننده

تیم مدیریت مانور

حتما باید تیم مدیریتی مانور از سازمان های مختلف دعوت شده باشند وباید گزارش کارخودرابه مدیراجرایی مانور بدهند.

این نقش درجهت اطمینان یافتن از انجام کارها بصورتی ایمن وموثراست.

تیم مدیریت مانور

این تیم باید شرکت کنندگان مانورراپایش نماید ،به ایجاد یک محیط واقعی کمک کند ، ایده های خاص را معرفی نماید و شرکت کنندگان را جهت رسیدن به نتایج پیش بینی شده رهنمون سازد.

تیم مدیریت مانور

حتما باید افراد تیم مدیریت مانور ، لباس های مشخصی بپوشند که آنها راازدیگران جدانماید. نباید افراد این تیم لباس سازمان خودرابه تن نمایند. میتوان از لباس هایی بارنگ خاص ، کلاه مخصوص ویا بازوبندهای مخصوص برای اینکار استفاده نمود.

نمونه ای از تدوین برنامه تمرین

برنامه تمرین دورمیزی (Table Top) شهریور ۹۷

فراخوان مدیران شبکه‌ها و معاونت بهداشت مطابق با ICS

اهداف:

۱- ارزیابی کارکردهای مدیریت فاز پاسخ برنامه فراخوان- M1-M15

زمان:

تاریخ ۹۷/۶/۱۱ ساعت: ۱۰,۰۰

مکان:

سالن معاونت توسعه ساختمان شماره ۱ ستاد

فرمانده:

دکتر حمیدرضا نجاری رئیس مرکز بهداشت استان

مجری:

دکتر کلهر معاون اجرایی مرکز بهداشت استان و جانشین فرمانده

نمونه ای از تدوین برنامه تمرین

شرکت کنندگان:

رئیس مرکز بهداشت شهید بلندیان- معاون مرکز بهداشت شهید بلندیان

مدیران شبکه های سلامت شهرستان تاکستان- بوئین‌زهرا- آبیک- البرز- آوج

معاونین شبکه بهداشت و درمان شهرستان تاکستان- بوئین‌زهرا- آبیک- البرز

کارشناسان مسئول مدیریت خطر بلایا و پدافند غیرعامل- شهرستان‌های قزوین- تاکستان- بوئین‌زهرا- آبیک- البرز- آوج

ارزیاب:

علی فخار سلیمانی	مدیر مرکز هدایت بحران دانشگاه (EOC)
محسن نوری	سرپرست گروه مدیریت خطر بلایا و پدافند غیرعامل

هدف تمرین:

بررسی میزان آگاهی مدیران شبکه و معاونین بهداشتی با کارکردهای مدیریتی فاز پاسخ M1-M15

نوع تمرین Table top

نمونه ای از تدوین برنامه تمرین

سناریو:

در تاریخ ۹۷/۶/۱۱ ساعت۱۰ صبح پس از اعلام وقوع زلزله با قدرت ۶ ریشتر در (شهرستان) و با اعلام موقعیت اضطراری در سطح E3 از سوی EOC نیاز به حضور رده مدیریتی معاونت بهداشت مطابق چارت ICS احساس می‌گردد. از آنجا که معاون بهداشت و معاونین اجرایی و فنی ایشان نیز به دلیل ماموریت کاری در استان حضور ندارند لازم است تا مدیران و معاونین بهداشتی شبکه‌ها در محل سالن معاونت توسعه حضور به هم رسانند.

این حادثه سبب تخریب ۲۰٪ از مناطق روستایی و ۵٪ از بافت حاشیه مرکز شهرستان گردیده است.

افراد آسیب دیده نیازمند امداد فوری ۱٪ جمعیت این مناطق و مصدومین ۵٪ و افراد تحت تاثیر (آوارگان) ۵۰٪ میباشد.

با توجه به اینکه این حادثه تمامی شهرستان‌ها را درگیر نموده است. برای دریافت کمک از شهرستان‌های معین استان دچار مضیقه خواهیم بود.

نمونه ای از تدوین برنامه تمرین

نحوه اجراو آغاز برنامه تمرین

در ساعت ۱۰ روز یکشنبه ۹۷/۶/۱۱ *(پیام شماره ۱)* از طریق سامانه پیامکی EOC برای مدیران شبکه ارسال خواهد گردید.

پیام شماره ۱

محل حادثه: سطح استان

نوع حادثه: زمین لرزه با قدرت ۶,۲ ریشتر درمقیاس امواج درونی زمین

تاریخ: ۹۷/۶/۱۱

زمان: ۹:۵۵

کل مصدومین: نامشخص

مصدومین: اعزامی نامشخص

درمان: در محل نامشخص

سطح حادثه: E3

سوالات زیر را جواب دهید:

اهداف فراگیری

- ✓ نقش و جایگاه تمرین را در چرخه مدیریت بلایا تبیین نماید.
- ✓ اهداف برگزاری تمرین بلایا را شرح دهد.
- ✓ مفاهیم و اصطلاحات مرتبط با تمرین بلایا را تعریف نماید.
- ✓ انواع تمرین های بلایا را طبقه بندی نماید.
- ✓ انواع تمرین های بلایا را با یکدیگر مقایسه کند.
- ✓ مدیریت برنامه تمرین و مراحل چرخه تمرین بلایا را شرح دهد.
- ✓ فرایند گام به گام طراحی تمرین را بیان نماید.
- ✓ اصول نگارش سناریوی تمرین را بیان نماید.
- ✓ نحوه ارزیابی انواع مختلف تمرین بلایا را توصیف نماید.
- ✓ برنامه ریزی بهبود بعد از برگزاری تمرین بلایا را شرح دهد.

Homeland Security Exercise and Evaluation Program (HSEEP)

Volume II: Exercise Planning and Conduct

February 2007

Homeland Security

Dr.Babamahmoodi

EMERGENCY MANAGEMENT INSTITUTE

Independent Study IS139 March, 2003

EXERCISE DESIGN

FEMA

Dr.Babamahmoodi

Thank You!